

Наші
презентації

КНИЖКА НА ВСІ ЧАСИ

Тарас Шевченко. Кобзарь: стихотворення и поэмы Тараса Шевченко в новых переводах на русский язык / Т.Г. Шевченко; редактор-составитель В.Г. Крикуненко. – Черновцы: Букрек, 2014. – 584 с.: ил.

У цьому виданні "Кобзаря" читачам уперше у ХХІ ст. пропонуються нові перекладацькі інтерпретації віршів та поем великого українського поета російською мовою. Російськомовний читач досі вимушений був послуговуватися "Кобзарем" радянського друку, основу якого склали тексти, що ввійшли до московського ювілейного видання ще 1939 р., і на сьогодні застаріли, зокрема через неминучі впливи тодішньої ідеологічної цензури, що цілеспрямовано прагнула "перекладати" геніального поета, убити його творчість у канонічні рамки "революціонера-демократа", "полум'яного атеїста" й ледь не пролетарського "інтернаціоналіста" тощо.

Відаємо належне тодішнім видатним майстрам поетичного цеху, які взяли активну участь у підготовці радянського російськомовного видання, однак нерідко їхні переклади позначені прикрими неточностями і грубими помилками, суб'єктивними підмінами і спотвореннями змісту. Деякі з тих перекладачів, компанійськи залучених сталінським агітпропом до створення радянського російськомовного "Кобзаря" 1939 р., на жаль, і не були слобна готові до цієї непростой роботи: підводило незнання мови оригіналу, поверхове, сформоване за стандартами радянської вульгаризації, уявлення про історико-культурний, національний контекст поезії Шевченка, зайва самовпевненість. Ці "маститі" часто як перекладачі поступають перекладачам-професіоналам, "ремісникам", як інколи їх презирливо називають... – писав про це поет-академік Максим Рильський, який вважав, що в перекладацькій справі погана за "іменами" – сумнівний принцип.

Авторитетний фахівець у царині художнього перекладу української літератури російською мовою В. Россельс завважив певну ідеологічну зашореність сучасних йому інтерпретаторів творчості Кобзаря у виданнях середини минулого сторіччя і слушно зазначив, що "гідно звеличивши Шевченка, зробивши його ім'я відомим буквально кожному росіянинові, ми примудрилися зашифрувати значну частину його спадщини...". Навіть за часів царату кожні 10-15 років, незважаючи на жорсткі цензурні перешкоди, у Росії здійснювалися спроби нового перекладацького прочитання творчості Тараса Шевченка. Пауза в 75 років – хіба це не історико-літературне непорозуміння? Адже, як сказав інший великий поет, "нове життя нового прагне слова". Назріла потреба й у нових російських перекладах поезії Кобзаря.

До збірника ввійшли переклади, здійснені російськими поетами Павлом Панченком, Юрієм Петровим, Миколою Кобзевим, Вячеславом Шевченком. Прикметно, що кожен із них перебуває у кривому й духовному зв'язку з батьківщиною своїх предків – Україною, їм притаманні глибокі знання й любов до української мови та історії. Філігранною точністю відтворення оригіналу позначені перекладні тексти професора Московського університету А. Ілюшина, відомого в Росії та світі дантолога, перекладача "Божественної комедії", поета-дисидента радянських часів А. Тимофєєвського та ін.

Редакторів-укладачу вдалося зібрати й підготувати до видання цю, безумовно, етапну книжку, що з'явилися на межі тисячоліть, означивши так наступну віху освоєння безсмертної поетичної спадщини російською перекладацькою школою вже пострадянського періоду. Суттєво, що деякі твори публікуються в російськомовних перекладах "Кобзаря" вперше.

Ця масштабна робота впродовж декількох років здійснювалася за сприяння Бібліотеки української літератури в Москві. Подані у книжці переклади ще раніше побачили світ у декількох випусках електронного видання БУЛ, їхній укладач та редактор Віталій Крикуненко, ґрунтовна передмова якого "Книга на всі часи" (про історію перекладів Тараса Шевченка російською мовою) відкриває нове ошатно оформлене видання "Кобзаря", що його в непрості наші часи дарує російськомовним шанувальникам поезії чернівецьке видавництво "Букрек".

Формуючи збірник, укладач та видавництво керувалися бажанням донести до сучасного читача адекватне сприйняття поезії "Кобзаря" російськими перекладачами кінця ХХ – початку ХХІ ст. Перекладачі цілком згодні з авторитетною думкою Максима Рильського: коли йдеться про переклади в сучасному розумінні цього слова, то ми вимагаємо точності (змістовної і формальної) та вірності (тільки не рабської).

В. К.